

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. De obligatione cooperantium cum illo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

semper expensis, quamvis Dominus ex sua negligentia, eos non fuisset percepturus, idque ex nostra sententia. Verum, hoc non est necesse, hic fuisset persequi, jam enim dictum de eo est satis, *supra* d. 7. §. 1. *praefertur* d. n. 12.

Sed quæres nihilominus, an ad aliquid obligetur solvendum usurarius, si ipse propter negligentiam non percepit fructus, quos nec mutuarius propter similem negligentiam percepisset, v.g. ex agro inculto, quem nec mutuans coluisset, nec coluit mutuarius.

Respondeo ad nihil obligari, quia in nihil Dominum damificavit. Et ex alia parte res Domini fructum nullum fecit. Ita Celestinus, *tract.* 11. de *usu* c. 8.

3. Obligator tertio, restituere omne lucrum cessans, quod mutuatio cessavit, & omne damnum emergens, quod idem est passus, ut, si propter solutionem usurarium, quam usurarius fecit, res suas vilius vendiderit, vel pecuniam accepit ad interesse, ut solveret usuram, quia omnium horum est causa usurarius, juxta Regulas dictas de lucro cessante, & damno emergente. Lege Molinam d. 332.

4. Obligatum ad prædicta usurarium excusari ab impotentia, vel ab extrema, seu gravi necessitate sua, vel suorum, modo alibi explicato, non est necesse monere, cum id ex regulis generalibus excusantibus debitorem a restitutione nimis sit manifestum.

5. At verò non obligatur usurarius restituere illud, quod forte lucratus est ex rebus usu consumptibilibus, quare, si in lucrum suæ usuræ accepisset pecuniam, vinum, oleum, & cum his aliquid lucratus est, quamvis obligetur illa restituere, non tamen obligatur restituere hoc lucrum. Ratio est, quia usurarius sit verè Dominus illius lucri, hoc enim non est fructus rei, sed industria, & personæ, ut *supra* diximus in simili.

Hæc in proprio loco volui breviter reperere, nam ceterum memor sum, sparsim ea me in superioribus innotuisse.

§. II. De obligatione restituendi Cooperantium cum Usurario.

1. De his, qui cooperantur cum usurario, sive sint famuli, sive amici, sive Notarii, sive alii, à nobis actum est, in *not.* Decalog. lib. 5. cap. 1. §. 4. n. 42. Lege item Molinam, Lessium, aliisque allatos à Diana p. 5. §. 7. de *scandalo*, res. 8.

§. III. De obligatione restituendi, quam contrahit Hæres, vel Legatarius Usurarii.

1. Hæres semper, & in omni casu tenetur, restituere rem à testatore acceptam per usuram, si illa in specie, seu, ut loquuntur Theologi, in individuo extet; quia semper est Domini, semperque pro Domino clamatur; si verò illa non extet; & illa omnia, quæ, cum aliena fuerint, transierunt in usurarii dominium juxta varias sententias supra dictas, tenetur etiam hæres restituere, sed in æquivalenti, quoties usurarius in vita non satisfecit. Hujus autem ratio est, quia obligatio, qua defunctus astringebatur, transmittitur ad hæres, qui succedunt in locum defuncti, & una eademque persona reputantur. Ita passim Doctores in l. *Hæres*, ff. de *Hæred. constit.*

2. Non tamen hæres tenetur ultra vires hæreditatis, si Inventarium fecit, ut patet ex C. *Quandam*, de *Usuris*. Bona enim hæreditaria sunt infecta, non alia. Quod si Inventarium scribere neglexerit, licet in foro externo adhuc cogatur restituere, tamen in foro conscientie non obligatur ultra hæreditatis vires, quia forum externum, ideo cogit, quia præsumit fraudes, internum verò respicit veritatem. Ita Bonacina d. 3. de *contr.* 9. §. 1. §. n. 16. alios, citans; esto, Molina d. 332. putet teneri, etiam in foro conscientie.

Quando Hæreses sunt plures,

3. Si plures sint hæreses, scire cupio, an teneatur singuli in solidum solvere usuram?

Respondeo: Singulos solum obligari pro rata, id est, pro sua parte; quare, si unus nolit, vel non possit restituere, non tenebitur alter ad ejus partem. Ratio est, quia sicut bona dividuntur in partes, sic & debita, & sicut ex parte commodum sentiunt, sic ex parte onus; nam representant quidem illi singuli defunctum, at non totaliter, sed ex parte, singuli totaliter, omnes simul: Ita Molina, alique, quos citat, sequiturque De Lugo lib. 25. de *Justit.* n. 237.

4. Excipe primò, cum Bonacina *loc. cit.* nisi aliquis ex cohæredibus in culpa fuisset, ne totalis restitutio fieret. Rectè, tunc enim non est mirum, si is obligetur ad totum, quando totius causa damni est.

5. Excipe secundò, nisi quis ex cohæredibus rem ipsam in specie apud se habeat, nam hæc tota debetur Domino, quia ut, modò dixi, ea semper pro Domino clamat.

Legatarius.

6. Quid de Legatario, is obligaturne ad solvendas usuram defuncti?

Respondeo, per se non obligari, quia ipse, ut etiam donatarius, non representat testatoris personam, & sicut non succedunt in jura ipsius, sic, nec in onera. Loquimur autem semper, si res ipsa aliena non extet in individuo. Hæc enim semper debetur Domino, ut item, si res sit hypothecata alteri: eo modo, quo *supra* dictum est c. 7. §. 2. num. 3.

7. Dixi, *ex se*, nam est notanda sequens doctrina: Si usurarius reliquit hæredibus bona, quæ sufficerent ad restitutionem usurarum, aliorumque debitorum, & præterea ad dandam legitimam, si adijt sui ascendentes, vel descendentes, vel ad dandam quartam, si hæreses sint extranei, quæ quidem quarta de jure his extraneis debetur, vel juxta locorum leges plus, minusve, ut nos dicemus, Deo favente, cum de *Testamentis*, tunc Legatarius quicunque ad nihil profusus, ut modò dixi, obligatur, etiam si hæreses non solvant usuram defuncti. Ratio est jam dicta, quia debita personalia, quæ non continent rem ipsam in individuo alienam, non transeunt ad Legatarios. At verò, si usurarius non reliquit bona, quæ sufficerent ad dictam usurarum restitutionem, vel quæ non sufficerent ad hoc ut hæreses haberent suam dictam legitimam, vel dictam quartam, tunc debebunt Legatarii concurrere ad restitutionem usurarum, ita scilicet, ut, ante omnia solvi debeant debita defuncti, deinde danda legitima, vel quarta hæredibus, tum denique quod remanet, distribuendum est inter Legatarios, modo *ibid.* pluribus explicando.

Hæres, vel Legatarius, an obligentur restituere usuram defuncti, si cadant à suo statu?

8. De hac re sic universaliter ex sententia probabiliter lib. 8. in *Decal.* tract. 4. cap. 1. §. 9. num. 5. docuisse, meminimus. Adverte, si quis in statum honoris cum ascendisset propter rem alienam mala fide acceptam, tunc faciendam esse restitutionem, etiam cum diminutione sui talis status, quia hoc non esset cadere, sed redire ad suum multò magis, si in pari necessitate esset is, à quo rem surripuit, tunc enim debet esse melior conditio innocentis Domini.

9. Illud subadverte, si filius, verbi gratia, usurarii mala fide cepit possidere, teneri eum, etiam cum diminutione status relicti à Patre, ad restituendum, quia ejusmodi possessio cum mala fide nihil ipsi suffragatur. Si verò cepit possidere bona fide; non teneri postea à suo statu bona fide possessio decidere, ut restituat, si cognoscatur, ea esse bona aliena, quia quilibet jus habet ad conservandum.